

Стратегия за развитие на ПУ „Паисий Хилендарски“ (2011 — 2020)

Визията ни за Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ (ПУ) в следващите години е:

Образователна, изследователска и културна институция с европейско лице и национална значимост, разпознаваема в глобалния свят, отличаваща се с устойчиво и динамично развитие и конкурентоспособни предимства в областта на науките за природата, човека, обществото, културата и технологиите.

Мисията на Университета е:

- да реализира **основните принципи на университетската идея** – успешна социализация на младите хора, критическо обновяване и предаване на научни, културни и исторически традиции и създаване на модели на публично гражданско поведение.
- да пренася и продължава във времето **делото на своя патрон** – преподавателя Паисий Хилендарски, като утвърждава съзнание за национална идентичност и осигурява развитие на образователния, научния, културния и икономическия потенциал на България в интерес и полза на хората и обществото.

За да осъществи своята мисия, **следвайки българските образователни традиции**, Университетът:

- предлага и осъществява успешни модели и практики на достъпно, специализирано, интердисциплинарно **качествено обучение** на европейско равнище;
- провежда **иновативни изследвания** в приоритетни научни области, в интерес и полза на обществото;
- прилага технологии и методи за **ефективно управление**, като използва знанията, опита и потенциала на своя академичен състав;
- осигурява **конкурентни предимства** на образователния и научния пазар на идеи, технологии и продукти.

Най-важната задача на Университета е да осигурява обща и професионална подготовка на специалисти в различни научни направления на европейско равнище, способни на гъвкави интердисциплинарни решения в своята професионална практика, отговарящи на предизвикателствата на съвременния свят.

ПУ определя своя академичен профил в **широк спектър от специалности и форми** на обучение в областта на науките за природата, човека, обществото, културата и технологиите.

Основна цел, която Университетът трябва да постигне в следващия период, е:

Утвърждаване на Университета като **водеща българска образователна, изследователска и културна институция с европейско лице и модерна инфраструктура** — пример на академичен модел за качествено образование, територия на съвременни научни изследвания и иновации, желан и предпочитан партньор с ясни конкурентоспособни предимства.

Осъществяването на основната цел на Стратегията предполага:

- приобщаване на **академичната общност** (вкл. докторанти и студенти) и всички **университетски звена** към каузата за ускорено развитие на ПУ;
- използване на **съвременни подходи**, иновативни решения и европейски стандарти при осъществяването на поетапни и качествени промени в основните университетски дейности;
- широко въвеждане на **информационни и комуникационни технологии** за постигане на по-висока ефективност на управлението, обучението и изследванията;
- задействане на всички **законови и финансови лостове и механизми** (на университетско, регионално, национално и международно равнище) за модернизирание и развитие на университетската инфраструктура (научна, образователна, информационна и материална);
- **интегриране на преподаване, обучение и изследвания** на базата на решаване на конкретни задачи, свързани с развитието на Университета;
- участие в **инфраструктурни, образователни и научни проекти** и сключване на взаимноизгодни договори за сътрудничество с други институции;
- ориентиране на **Университетския фонд за научни изследвания** към финансиране на разработки и институционални проекти, свързани с ускореното развитие на ПУ.

Основни сфери на дейностите, свързани с постигането на основната цел пред Университета, са:

- **качествено образование** (с формиране на високообразовани личности, отличаващи се с висок професионализъм, култура, социална активност и чувствителност);
- **научни изследвания и иновации** на европейско и световно равнище (с генериране, актуализиране и разпространяване на знания и информация);
- **високоэффективно управление** (с използване на научно обосновани методи и електронни средства);
- **конкурентоспособност и разпознаваемост** в европейското образователно пространство (с осигуряване на адаптивност към бързо променящата се среда).

За постигане на поставените цели е необходимо — **всеки факултет и звено, в зависимост от спецификата си, да ориентира своя капацитет и възможности за решаване на конкретни университетски проблеми** и за ускорено развитие на ПУ „Паисий Хилендарски“ като водещ български университет.

Сериозните проблеми, които Университетът трябва да решава в следващия период, не могат да бъдат преодолени без:

- създаване на **стандарты и научно обоснована нормативна база** за обучение, изследвания, управление и оценка на тяхното качество;
- развитие на **съвременна информационна инфраструктура** и прилагане на научно обосновани технологии и методи за осигуряване на качествено образование, иновативни изследвания, ефективно управление и конкурентни предимства.

Поради това специално място в план-програмите, свързани с реализацията на Стратегията, трябва да заеме следният **приоритет**, без отчитането на който е невъзможно постигане на основната цел на Стратегията в краткосрочен период:

Проектиране и създаване на пакет от научно обосновани **стандарт**и и **нормативна база** за обучение, изследвания, управление и оценка на академичното качество на основата на университетска информационна инфраструктура от тип **‘електронен университет’**.

Внедряването на **интегрирана университетска система за управление**, която да осигури онлайн достъп и обмен на данни и документи в реално време и да оптимизира административното и финансовото обслужване е важно условие за постигане на поставената основна цел.

За всяка от основните области на академична дейност – обучение, изследвания, управление и конкурентоспособност, не по-късно от м. февруари 2012 г. е необходимо да се разработят **план-програми по основни звена**, базирани на ясни приоритети и конкретни дейности, **ориентирани към реализация на Стратегията** по направления и задачи — със срокове, отговорници и измерими индикатори за оценка на резултатите.

Основните раздели, които трябва да включват план-програмите към Стратегията, са: качествено образование; научни изследвания и иновации; високоефективно управление; конкурентоспособност и разпознаваемост в европейското образователно пространство.

I. Качествено образование

В конкретните икономически и социални условия общата посока трябва да бъде „прагматизация“ на политиката в сферата на обучението, изразяваща се в ориентирани към нуждите на пазара на труда и желанията на обучаваните (вкл. със създаване на възможности за продължаващо и дистанционно обучение, предлагане на атрактивни специалности, квалификации и преквалификации и др.). При провеждането на тази политика, в синхрон с мисията на Университета, в никакъв случай не трябва да се пренебрегва разширяването и хармоничното развитие на спектъра от университетски специалности.

Политиката, провеждана от Университета в неговата най-важна и отговорна сфера на дейност – образованието, в най-кратки срокове трябва да бъде регламентирана в **Програма за повишаване на качеството на обучение**, чиято основна цел трябва бъде превръщането на ПУ „Паисий Хилендарски“ в **национален еталон за качествено образование** през следващите години.

Във връзка с това е необходимо:

- да се **анализират резултатите** от последните акредитационни и следакредитационни процедури и публикуваните рейтингови оценки на МОМН и други организации по специалности и форми на обучение;
- да се приеме **Университетска квалификационна рамка на компетентностите по специалности** в съответствие с европейската практика и националните особености;
- да се актуализират учебните планове и програми по разработен **университетски стандарт**, съгласно Болонската конвенция и изискванията на НАОА;

- да се усъвършенства **Университетската система за оценяване на качеството на обучение**, вкл. с разработване на учебни стандарти и на система за оценяване, регламентиране на допълнително материално стимулиране за постигнати високи резултати и др.;
- да се разработи и приеме **Стратегия за развитие на електронното обучение в ПУ**, вкл. методика и технология за провеждане на дистанционно и продължаващо обучение;
- да се подготвят и апробират **форми на дистанционно обучение** в университетски специалности, вкл. делегиране на права на съответни университетски звена и разгръщане на съпровождащи дейности върху съответна нормативна база;
- да се осъществи политика по въвеждане на **нови бакалавърски, магистърски и докторски програми**, съобразени с интересите на образователния пазар и обучаваните;
- да се привличат като лектори по определени модули на учебните програми **водещи учени и специалисти от бизнеса** с цел повишаване на качеството, атрактивността и прагматичността на обучението;
- да се приеме **Програма за повишаване на квалификацията на преподавателите** с цел подготовката им за провеждане на обучение на чужд език и прилагане на интерактивни и иновационни методи за преподаване;
- да се активизира дейността на **Кариерния център за професионално ориентиране и развитие** с цел още по-успешна реализация на университетските възпитаници;
- да се разкрие **Департамент за иновационни образователни технологии** за провеждане на интердисциплинарни изследвания, продължаващо обучение и консултативни практики;
- да се осигури активно **участие на студентите при вземането на решения**, свързани с учебната дейност – от привличане на кандидат-студенти и актуализация на учебни планове до провеждане на практики и професионално ориентиране;
- да се създават условия за подпомагане на обучението и **интегрирането на студентите в неравностойно положение**.

II. Научни изследвания и иновации

Изследванията, провеждани в Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“, са в следните **основни области**: Фундаментални науки; Образование; Високи технологии (вкл. ИКТ); Нови материали; Културно наследство; Социална, религиозна и етническа идентичност; Интеркултурен диалог; Храни, здраве и биотехнологии; Околна среда; Икономически тенденции; Социални и граждански права на гражданите в ЕС.

Основна цел на Стратегията в областта на научните изследвания е утвърждаването на Университета като институция с национално значение, базирана на знания и иновационни дейности.

Стратегията трябва да подпомогне и интензифицира научноизследователските и иновационните дейности и да осигури поетапно **приобщаване на ПУ към категорията на изследователските университети**.

Стратегията и планираните дейности по нейното изпълнение трябва да се осъществяват в **контекста на регионалните, националните и европейските приоритети**.

За постигане на основната цел, на **първо място**, е необходимо да продължат успешните изследвания в **научни направления, традиционно силни за Университета**.

На **второ място** — да се създават условия за развитие, целево подпомагане, разгръщане и провеждане на научни изследвания в **актуални научни направления**, ориентирани към съществени потребности на обществото и хората.

На **трето място** — да се създадат механизми и да се отделят средства за подкрепа на участието на Университета, отделни звена и членове на академичния състав в **международни програми и инициативи** и да се стимулира създаването, развитието и включването в международни научни мрежи.

На **четвърто** (но не последно) **място** — активно **да се приобщават и стимулират студенти и докторанти за участие** в научни изследвания, провеждани в приоритетни направления (вкл. в програмите за развитие на Университета).

Специално внимание трябва да бъде отделено на:

- повишаването на **интензивността, ефективността и резултатността** на провежданата научноизследователска и развойна дейност в полза на икономиката и обществото;
- следването на **дългосрочни научни програми в приоритетни направления** (определени от Програмата на правителството за европейско развитие на България, европейски програми и инициативи) с формиране на интердисциплинарни университетски екипи;
- участието в разработване и изпълнение на **общински, регионални и национални програми** за развитие с ориентиране на университетски проекти и договори към решаване на значими проблеми и приложни задачи;
- прилагането на ефективни инструменти за създаване на благоприятна среда за по-активно взаимодействие и **сътрудничество между науката и бизнеса**.

За осъществяването на поставената цел се изисква:

- постигане на **оптимален баланс** между фундаментални и приложни изследвания и иновации;
- **целева подкрепа** на утвърдените университетски научни школи и направления с национално значение и на ограничен брой „технологични коридори“ по приоритетни направления (спец. в областта на техническите науки — на базата на натрупан опит по международни проекти и постепенно развитие на Физическия факултет във Факултет по физика и инженерни технологии);
- **повишаване на ефективността** при използване на средствата за научни изследвания, вкл. с преодоляване на дребнотемното и дублирането на изследвания;
- ориентиране към изследвания с международно и национално значение и към разработки, свързани с развитието на Университета;
- формиране на екипи и звена за провеждане на **интердисциплинарни изследвания** в приоритетни области;

- **инвестиране в бъдещето** — с привличане на утвърдени учени, постдокторанти и изявени специалисти от практиката (вкл. с краткосрочни визити, обявяване на конкурси, формиране на изследователски групи и създаване на подходящи условия за работа в приоритетни направления);
- разгръщане на **образователни и докторантски програми** в приоритетни области и включване на изявени и мотивирани студенти в подготовката и изпълнението на проекти като част от тяхното обучение по съответната специалност;
- използване на **резултати от проекти и изследвания в обучението** (спец. в магистърските и докторантските програми);
- тематично ориентиране на сесии на **Университетския фонд за научни изследвания** към решаване на задачи, свързани с изграждането на ПУ като модерна академична институция и с участие на студенти, докторанти и постдокторанти;
- подпомагане на **университетски екипи**, разработващи научни и образователни проекти — независимо от техния успех при кандидатстване в сесии на външни фондове (вкл. администриране и финансиране, откриване на Университетски център за научен мениджмънт), и др.
- изпълнение на **План-програма за развитие на академичния състав**, вкл. с индивидуални планове за преподаватели по факултети (спец. нехабилитирани и/или все още незащитили дисертация или участващи в процедури за хабилитиране);
- приемане на цялостна **Система за организация и провеждане на студентската научна дейност**, вкл. редовни студентски и докторантски научни сесии (съпроводени с издаване на сборници), екипна работа (по перспективни направления и проекти) и др.;
- въвеждане на **Модел за финансиране на университетската наука**, стимулиращ постигането на качествени научни и научно-приложни резултати, ориентиран към критерии и индикатори за измерване на тяхната резултатност и значимост (напр. публикуване и оценяване на международно равнище, степен на използване на международния пазар на продукти, технологии и услуги и др.);
- **създаване на мрежа от научни семинари** (вкл. общоуниверситетски и интердисциплинарни) и провеждане на политика за прерастване на част от тях (особено в приоритетни направления) в семинари с регионално и национално значение и др.

III. Управление

За реализация на Стратегията е необходимо създаване на механизми за **ефективно управление и администриране на всички университетски дейности** като:

- създаване и прилагане на **норми** за планиране, организация, провеждане, оценяване и постоянно усъвършенстване на дейностите по направления;
- използване на **стандартизирани форми** за вътрешно оценяване на качеството на провежданите дейности;
- широко въвеждане на съвременни технологии, методи и средства за управление (свързани не само с ИТ).

Основни **принципи на управлението**, които трябва да бъдат следвани в следващия период, са:

- **съхраняване на автономията на факултетите** по отношение на учебната и образователната политика и управлението на полагащия им се финансов ресурс с **приобщаване и включване в дейности, свързани с развитието на ПУ**, за осигуряване на интердисциплинарни изследвания и форми на обучение;
- провеждане на целенасочена **политика за оптимизиране на дейността на филиалите**, постепенно изравняване на критериите, свързани с оценяване на качеството на обучение и изследвания, с прилаганите в ПУ (вкл. постепенно изравняване и на трудовите възнаграждения);
- развитие и усъвършенстване на **Системата за управление на качеството** като постоянно и ефективно действащ инструмент за повишаване на качеството на провежданото обучение и изследвания.

Финансовата стабилност е важно условие, без което не могат да бъдат реализирани целите и задачите на Стратегията.

Основен приоритет на академичното ръководство е да не се допусне и най-малката негативна промяна в материалния статус на преподавателите и служителите. Допълнителните доходи на членовете на академичния и административния състав, активно участващи в реализацията на целите и задачите на Стратегията — особено в частта, свързана с успешни образователни и научни проекти и предоставяне на външни услуги, **трябва да нараснат**. Други възможни **механизми** за допълнително финансиране са:

- пазарно ориентиране на провежданите **магистърски програми и специализации**;
- развитие на **връзки с бизнеса** чрез активно предлагане на консултантски услуги и работа по поръчки;
- участие в програми, свързани с **национални и европейски фондове** (вкл. разработване на съвместни проекти с министерства, региони и общини);
- активно привличане на **чуждестранни студенти** от Турция, страни от Близкия изток, Гърция и др.

За **подобряване на университетската инфраструктура** (материална, информационна и комуникационна) в следващия период е необходимо срочно да се пристъпи към:

- създаване на **интегрирана високопродуктивна информационна среда** с цел оптимизиране и управление на университетските дейности;
- модернизирание и оборудване със **съвременна апаратура и техника** на аудитории, семинарни зали и лаборатории;
- осигуряване на **достъпна университетска среда** (архитектурна, образователна и социална) за хора със специални потребности;
- съчетаване на **традиционни и електронни форми на библиотечна дейност** (вкл. отдалечен достъп до пълнотекстови електронни бази от данни по най-важните научни направления, представени в Университета);
- реализиране и поддържане на стабилна, скоростна и защитена **университетска комуникационна мрежа**.

IV. Конкуренетоспособност и адаптивност към средата

За осигуряване на пълноценно и значимо присъствие на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ като марка със собствена образователна, научна, а също не и корпоративна идентичност върху картата на страната и света, е необходимо **провеждане на целенасочена политика и конкретни дейности** като:

- създаване на **Програма за публично представяне на Университета** в страната, Европа и света (вкл. създаване на пакет от информационни материали и атрактивно интернет-представяне; участие в обществено значими форуми, изложби, рекламни и информационни кампании, печатни и електронни медии и социални мрежи);
- разширяване на **сътрудничеството с международната академична общност**, наши и чуждестранни институции, организации от държавния, общинския, частния и гражданския сектор, международни програми и фондове;
- развитие на **иновативно партньорство с бизнеса** и подобряване на **връзките с работодателските организации** с цел подпомагане, разработване и разпространяване на образователни и научни продукти;
- осигуряване на **мобилността и връзките на академичния състав, студентите и администрацията** с водещи български и чуждестранни университети, целенасочено търсене, анализиране и своевременно прилагане на положителния опит, активно участие в развитието на националното и европейското образователно пространство;
- осъвременяване на формите за сътрудничество и коопериране и разширяване на спектъра от съответни дейности;
- **осигуряване на условия за кариерно развитие на администрацията** (вкл. квалификация и преквалификация, обучение по чужди езици и по иновативни технологии);
- поддържане на **социална мрежа** от университетски възпитаници и преподаватели и др.

Стратегията е приета от АС на ПУ, проведен на 19.12.2011 г.